

Geitedagane 2014 – Skei i Jølster 22.- 24. august 2014

Friskere geiter 2001 -2014, Oppsummering

Liv Søilverød og Dag Lindheim
Prosjektleder
TINE SA

<http://geithelse.tine.no>

Friskere Geiter – Har vært det største satsingsområdet til HTG siden 2001

Nasjonalt smittesaneringsprogram for CAE, CLA og paratuberkulose i norsk geitepopulasjon 2001-2014

Vi er i mål !

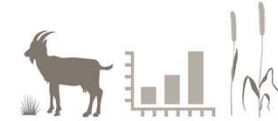
1998 - 2014

- **Leder for Helsetjenesten for Geit**
- 1998 – 2006 Tor Lunder, veterinær TINE Rådgiving
- 2006 - Liv Sølverød, veterinær TINE Rådgiving

- **Leder for Samarbeidsrådet for Helsetjenesten for Geit (Styringsgruppa for Friskere Geiter)**
- 1998 – 2006 Sigmund Indrevoll, geitmelkprodusent TNN
- 2006 - Ingolf Folven, geitmelkprodusent TMV

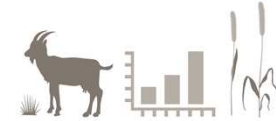
SLIK VAR DET FØR saneringen ble landsomfattende i 2004 :

- 88 % av alle geitemelksbesetninger hadde CAE
- 77 % av alle geitemelksbesetninger rapporterte om klinisk byllesjuka i besetningene
- Besetningene i 9 fylker hadde tungen vaksinasjon mot paratuberkulose, og 40 besetninger i landet var pålagt restriksjoner pga påvist sjukdom. Vaksine begrenser skadevirkning , «kamouflerer» smitte – men fjerner den ikke

Med andre ord :

- Den norske geitepopulasjonen var «innsjukna» og hadde ikke en fremtid, dersom ikke drastiske virkemidler ble tatt i bruk !
  - store negative konsekvenser for dyrevelferd og produksjon, betydelig omdømmerisiko

- Arbeidsgruppe i Innovasjon Norge for å øke verdiskapning i norsk geitproduksjon
  - Bjarne Underdal, Norsk gardsost,
  - Svein Håpnes, Nisjeprodusent,
  - Jostein Dale, Norsk seterkultur,
  - Aina Edelmann, sekretær/NBS,
  - Tor Lunder, TINE
- Enighet om at første bud er friske dyr.
  - Forslag ved jordbruksavtalen om Friskere geiter 1:
    - velvilje fra NBS,NB og Landbruksdepartementet

Strategi for helsetjenesten for geit mot 2010

VISJON

"Sammen for verdens beste helse og velferd for geit"

Smittesaneringsprosjektet
FRISKERE GEITER

Prosjektleder 2001 – 2007, Nils Leine

Smittesaneringsprosjektet
FRISKERE GEITER

Prosjektleder 2008- 2014, **Dag Lindheim**

MÅL MED GEIT 2010

- Kvaliteten på geitemelkprodukter skal bli så god, at forbrukernes positive holdninger til geit som dyr også skal gjenspeile forholdet til produkter av geit.

”GEIT” skal bli merkevare.

Smaken på geitemelk må bedre tilpasses forbrukernes preferanser.

- Innholdet av frie fettsyrer i geitemelka må reduseres. Dette oppnås ved framover å vektlegge:

Helse
Foring
Avl

Friske geiter gir friske produkt

Virkemiddelbruk:

- . I 2011 ble virkemiddelbruken fra varemottakere overfor ikke-sanerte geitebesetninger gjort kjent. Det mest utslagsgivende var at
- TINE innførte pristrekk på melk fra usanerte besetninger uten sanerings- eller smittesikringsavtale fra og med 01.01.2012 og at
  - TINE ikke anvender melk fra usanerte besetninger etter 31.12.2014, samtidig som
  - Veterinærmyndighetene oppgraderte CAE til en gruppe-B sykdom.

Finansiering – over jordbruksavtalen -2013

96 millioner

(kompensasjon for bortfall av tilskudd – viktig ordning, men I “det store bildet” ingen merkostnad)

Sluttfinansieringen 2013 – 2014 – har TINE tatt
Regninga ikke ferdig “gjort opp”

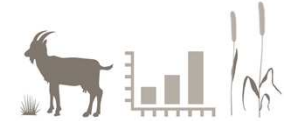
Hvor mye som totalt er gått med inkl. den enkelte produsent – det må andre regne på

Ant. besetninger sanert/dokumentert 2001-14

Totalt 606 besetninger

Norsk mjølkegeit	427
* Derav mjølkeprodusenter (før og nå)	350
Derav ammegeit/hobby	77
Andre raser	179
Kasjmir	67
Boer	43
Mohair	42
Kystgeit	16
Afrikansk dverggeit	11
* Totalt ammegeit / hobbygeit , alle raser	256

-
- Faglig sett har det meste gått etter planen
    - Ingen sanerte fikk tilbakefall I 2012 OG 2013.
    - Noen besetninger som sanerer sliter i år
    - Det skjer alltid noen “rare” ting mot slutten I et slikt program

---

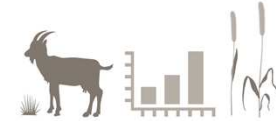
**Alle involverte har gjort en kjempeinnsats
for å komme hit**

- **SUKSESSKRITERIER**
  - **Kompetansebygging på Biosecurity og teambygging**
    - **Den ene hånda må vite hva den andre gjør.**
Kontinuitet i oppfølging ute. Bygge tillit
  - **Bredt samarbeide, med god rollefordeling**

- **SUKSESSKRITERIER forts.**
  - **Gode diagnostiske verktøy**
    - **Godt samarbeide med Veterinærinstituttet gjennom alle år, både når det gjelder diagnostikk og faglig veiledning**
    - **Enestående samarbeide med TINE Mastittlab. i Molde. Innovative, serviceinnstilte, fleksible og dyktige ! Er nær oss og er landets største på serologisk diagnostikk på husdyrsjukdommer. DET MÅ VI UTNYTTE VIDERE I ANDRE SAMMENHENGER**

MÅLET ER NÅDD !

Et faglige svært ambisiøst mål har vist seg oppnåelig, og resultatene vekker oppsikt og gis anerkjennelse ute i «den store» verden.

**Husk at dere er representanter
for den friskeste geitepopulasjonen i verden.**

Det følger et betydelig ansvar med det

– bidra til å holde posisjonen !

Her på gården

*Ynskjer vi å verna oss mot smitte.
Ver snill og bruk garden sitt overtrekkstøy
når du går inn i fjøset.
Ta kontakt med dyreeigar.
Takk for omtanken din!*

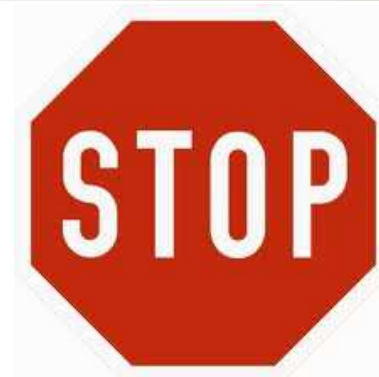

- Smittesikring

- Holde temaet smittesikring “varmt” inn i “evigheten”.
Risikolista er som den **alltid** har vært

På toppen av risikolista:

Livdyrkontakt, besøkende, osv.

<http://geithelse.tine.no>

TAKK FOR OPPMERKSOMHETEN !